

ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها

سردار محمدی^۱

محمد سلطان حسینی^۲

مجتبی قاسمی سیانی^۳

 10.22034/SSYS.2022.1744.2235

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۰۴

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۲/۳۰

هدف از انجام پژوهش حاضر، ساخت و اعتباریابی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها بود. جامعه آماری پژوهش کلیه استفاده‌کنندگان از پارک‌های شهر اصفهان بودند که به طور معمول از پارک‌ها برای فعالیت‌های ورزشی استفاده می‌کردند. حجم نمونه ۴۵۰ نفر و روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شد. پرسشنامه حاضر محقق ساخته و برگرفته از مصاحبه با شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها بود. به منظور بررسی روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، از نظر متخصصان مدیریت ورزشی بهره‌گیری شد. از تحلیل عاملی اکتشافی برای استخراج عامل‌ها، آلفای کرونباخ برای بررسی روایی و پایایی پرسشنامه و از تحلیل عاملی تاییدی برای تعیین روایی سازه در نرم‌افزارهای SPSS و AMOS استفاده گردید. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی منجر به استخراج ۱۴ عامل نهادینه‌سازی ورزش، آموزش ورزش، نیازمندی به وسایل و مکان‌های ورزشی، کیفیت مکان‌های ورزشی، کیفیت و نحوه استقرار تجهیزات و وسایل ورزشی، محیط و مکان‌های ورزشی مختص بانوان، توسعه امکانات ورزشی پارک، توسعه امکانات جانبی و رفاهی پارک، تامین منابع مالی، انگیزش عمومی، تبلیغات شفاهی، اطلاع‌رسانی به عموم، روحی-روانی و امنیتی شد. همچنین نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان داد کلیه سوالات دارای

۱- دانشیار، مدیریت بازاریابی ورزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

۲- دانشیار، مدیریت ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۳- دکترای مدیریت بازاریابی ورزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران (نویسنده مسئول)

● ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها

بار عاملی مناسب و قابل قبولی بودند. شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی تاییدی نیز برازش مدل را تایید نمودند.

با توجه به اینکه پرسشنامه حاضر در بین شهروندان کشور اعتباریابی شد، پیشنهاد می‌شود محققان در تحقیقات آینده از پرسشنامه تحقیق حاضر به منظور بررسی عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها در شهرها و استان‌های مختلف کشور استفاده کنند.

واژگان کلیدی: اعتباریابی، پارک، ورزش همگانی و فعالیت ورزشی.

مقدمه

فعالیت بدنی کافی می‌تواند سلامت جسمی و روحی را در بین افراد بهبود بخشد. همچنین می‌تواند از بروز چاقی و بیماری‌های غیرواگیر مانند بیماری‌های قلبی عروقی و دیابت نوع ۲ جلوگیری کند (مرتنز^۱ و همکاران، ۲۰۱۹: ۱۱). فعالیت بدنی از جمله رفتارهایی است که به طور بالقوه می‌تواند سبک زندگی را تغییر دهد و با انواع مزایای فیزیولوژیکی و روانشناختی در بین افراد جامعه مرتبط است. به همین ترتیب، محققان متعددی ادعا کرده‌اند که فعالیت بدنی منظم می‌تواند به میزان زیادی به کیفیت زندگی مرتبط با سلامت افراد کمک کند. به علاوه، مطالعات مقطعی پیوسته ارتباط مثبتی بین فعالیت بدنی گزارش شده از خود و کیفیت زندگی مرتبط با سلامت در بین جامعه را نشان داده است (هیگل^۲ و همکاران، ۲۰۲۱: ۱). بر این اساس، یکی از اهداف تربیت بدنی فراهم کردن زندگی و جامعه سالم از طریق فعالیت بدنی در دوران مختلف زندگی است (جورکش و همکاران، ۱۳۹۸: ۴). با این حال شیوع اضافه وزن و چاقی در بین مردم به طور مداوم در حال افزایش است (مرتنز و همکاران، ۲۰۱۹: ۷). همچنین با توجه به مشاغل امروزی که بیشتر با بی‌تحرکی همراه است و وابستگی زیاد مردم به زندگی ماشینی، ضعف جسمانی و مشکلات روحی و روانی موجود در جوامع پیشرفته امروزی، فعالیت فیزیکی در اوقات فراغت و انجام فعالیت‌های ورزشی توصیه می‌شود (کامارگو^۳ و همکاران، ۲۰۱۸: ۶). بنابراین، انجام فعالیت ورزشی منظم ضروری است، زیرا باعث بهبود کارایی بدن می‌شود، روند پیری را به تأخیر می‌اندازد و انجام فعالیت‌های اساسی روزمره را برای ما آسان می‌کند (گراچک^۴ و همکاران، ۲۰۲۱: ۱). از طرف دیگر، آنچه که در قرن بیست و یکم برای شهرهای ما بحران محسوب می‌شود و شهروندان را انسان‌هایی بی روح، خسته و آزرده نموده است، گسستن و نابودی تدریجی پیوند انسان و طبیعت است که متأسفانه در سال‌های اخیر در نظام شهری به این مسئله کمتر توجه شده است (نوری و زنگی‌آبادی، ۱۳۹۴: ۴).

فعالیت‌های ورزشی را می‌توان در انواع محیط‌های اجتماعی مانند پارک‌ها انجام داد که اغلب برای شهروندان با هزینه کم و یا بدون هزینه قابل دسترسی است (شرپک^۵ و همکاران، ۲۰۱۸: ۷). پارک‌های شهری بخش مهمی از اکوسیستم هستند که فضای سبز و امکانات را فراهم می‌کنند (دای^۶ و همکاران، ۲۰۱۹: ۶)، نقش مهمی در ورزش و حفظ سلامت جسمی و روانی افراد دارند (محمدی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲). مجموعه‌ای از شواهد اپیدمیولوژیک، فضاهای سبز شهری را با بهبود سلامت جسمی و روانی ساکنان شهری در طول زندگی از جمله کاهش خطر عوارض بارداری و پیامدهای نامطلوب، افزایش رشد کودک، بهبود سلامت عمومی درک شده و پیری سالم در افراد مسن نشان داده‌اند (نابل^۷ و همکاران، ۲۰۲۱: ۵۲). در نتیجه، فعالیت فیزیکی در پارک‌ها به طور قابل توجهی حالت و میزان انرژی بازدیدکنندگان را بهبود می‌بخشد و تعامل با طبیعت، مزایای سلامت روان را از نظر آرامش و اعتماد به نفس به همراه دارد (لیو^۸ و همکاران، ۲۰۱۷: ۴). ویژگی‌های منحصر به

1. Mertens
2. Haegele
3. Camargo
4. Grajek
5. Schirpke
6. Dai
7. Knobel
8. Liu

● ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها

فرد محیط‌های طبیعی به خوبی در ادبیات درک شده است (بایرکا و رایچکو^۱، ۲۰۱۸: ۶). در مطالعه‌ای گزارش شد که ورزشکاران اضطراب، افسردگی و خشم کمتری پس از پیاده‌روی در خارج از محوطه دانشگاه، نسبت به دویدن بر روی یک تردمیل گزارش دادند (مارسل^۲ و همکاران، ۲۰۱۶: ۳). همچنین رضایی و زیدآبادی (۱۳۹۳) در تحقیق خود نتیجه گرفتند شرکت‌کنندگان فعالیت‌های ورزشی در محیط‌های روباز و پارک‌ها نسبت به محیط‌های سرپوشیده و فضاهای سالنی از مشکلات روانی کمتر و سلامت روانی بیشتر، به ویژه از افسردگی پایین‌تری برخوردار بودند.

بر این اساس، ایجاد امکانات و فضاهای طبیعی مناسب مانند پارک‌ها جهت ورزش و همچنین پر کردن اوقات فراغت امری واجب و حیاتی به شمار می‌آید. مسئولیت ایجاد و گسترش این امکانات بر عهده سازمان‌ها و نهادهای متفاوتی است. در کشور ایران، شهرداری‌ها از نهادهای مسئول جهت برنامه‌ریزی‌های فراغتی شهروندان هستند. در این راستا نقش مدیریت شهری با طیف وسیعی از وظایف عمرانی و خدماتی در زمینه توسعه فضاهای ورزشی با هدف تامین فضاهای لازم برای گذران اوقات فراغت شهروندان بسیار حائز اهمیت است (رهنمایی و آقایی^۳، ۲۰۰۹: ۶). بر اساس بند ۲۱ از ماده ۵۵ قانون شهرداری، احداث ورزشگاه‌ها یکی از وظایف شهرداری به شمار می‌رود و شهرداری‌ها موظف هستند با هماهنگی وزارت ورزش و جوانان به این وظایف مصوب عمل کنند (سعیدنیا، ۲۰۰۴: ۳). از جمله خدمات شهرداری‌ها در این حیطه فراهم نمودن امکانات ورزشی و نصب دستگاه‌های بدنسازی در پارک‌ها بوده است. طبیعی است هرگونه برنامه‌ریزی صحیح در امر توسعه ورزش و فضاهای مربوط از سوی شهرداری‌ها می‌تواند نقش به‌سزایی در امر سالم‌سازی و ایجاد نشاط شهرها ایفا نماید. همچنین علاوه بر شهرداری، سازمان‌های غیرانتفاعی و تامین‌کنندگان خصوصی نیز تصمیم به همکاری و کمک‌مالی به بخش‌های شهرداری برای بهبود پارک‌های عمومی و زمین‌های بازی می‌کنند. سرمایه‌گذاری در پارک‌های عمومی می‌تواند مزایایی را برای تامین‌کننده و ساکنین محلی، از جمله ارزش افزوده املاک ایجاد کند (کوهن^۴ و همکاران، ۲۰۱۵: ۴).

حال با توجه به مزایای ورزش و بخصوص فعالیت ورزشی در پارک‌ها و فضاهای باز که بیان شد، این سوال مطرح می‌شود آیا پارک‌ها و مبلمان ورزشی بر اساس نیازها و خواسته‌های مصرف‌کنندگان طراحی شده است؟ در پارک‌ها دو نوع امکانات وجود دارد. امکانات ورزشی^۵ و امکانات رفاهی^۶. امکانات ورزشی، امکاناتی اولیه‌ای هستند که برای انجام فعالیت‌های ورزشی مورد نیازند (مانند مسیرهای پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری، فضای باز، زمین بازی، زمین فوتبال، تنیس، استخر روباز و ...) اما امکانات رفاهی، امکاناتی هستند که برای فعالیت‌بدنی مورد نیاز است و ورزش در پارک‌ها را پشتیبانی می‌کنند مانند (سرویس بهداشتی، آب خوری، نیمکت، سطل زباله، سایبان، بوفه و مغازه، پارکینگ، قفسه دوچرخه و ...). بررسی و تحقیق در رابطه با نیازهای مصرف‌کنندگان از هر دو نوع امکانات (رفاهی و ورزشی) برای تسهیل انجام ورزش در پارک‌ها مورد نیاز است (کاجزینسکی^۷ و همکاران، ۲۰۰۸: ۴).

-
1. Byrka & Ryczko
 2. Marselle
 3. Rahnamaee & Aghaee
 5. Cohen
 5. Facilities
 6. Amenities
 7. Kaczynski

توجه به نیازها، الگوهای رفتاری و ترجیحات مصرف‌کنندگان در طراحی پارک‌ها و خیابان‌ها می‌تواند زمینه مشارکت، حضور و برقراری تعاملات اجتماعی هر چه بیشتر شهروندان را فراهم کند (پورجعفر و همکاران، ۲۰۱۰: ۵). در تحقیقی که در استرالیا در زمینه تأثیر نصب تجهیزات و تاسیسات ورزشی بر گرایش به پارک و انجام فعالیت ورزشی انجام شد نتیجه گرفتند که بهبود ویژگی‌های پارک مانند حصارکشی، نصب مسیر پیاده‌روی جدید و بهبود در محوطه‌سازی می‌تواند منجر به افزایش گرایش به حضور در پارک و انجام فعالیت‌های ورزشی گردد (ویتچ^۱ و همکاران، ۲۰۱۸: ۷). وان هک^۲ و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند نگهداری خوب پارک مهمترین ویژگی برای رفتن به پارک و انجام فعالیت ورزشی در پارک بود. به دنبال آن، وجود زمین بازی/تجهیزات تناسب اندام در فضای باز و زمین‌های ورزشی بود. یانگ استر^۳ و همکاران (۲۰۱۷) اذعان کردند که مسیرهای ناامن و فاصله‌های زیاد و طولانی بین امکانات ورزشی مختلف در پارک‌ها می‌تواند تمایل سالمندان به فعالیت جسمانی در پارک‌ها را کاهش دهد. همچنین وجود مکان‌هایی برای تعاملات و ارتباطات اجتماعی با دیگر سالمندان از موارد مورد اهمیت برای سالمندان بود. کمپرن و تایمرمنس^۴ (۲۰۱۴) دریافتند از عوامل مورد اهمیت برای سالمندان در تجهیزات و مبلمان ورزشی پارک‌ها، پاکیزگی، تامین امکانات بهداشتی و روشنایی مناسب برای پیاده‌روی و نشستن و پیاده‌روی ایمن بود. در داخل در تحقیقی که عظیمی دلارستانی و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان «بررسی معیارهای طراحی مبلمان ورزشی در پارک‌های تفریحی-ورزشی» انجام دادند، نتیجه گرفتند از دیدگاه اساتید مدیریت ورزشی سراسر کشور، تمامی شاخص‌های مرتبط با طراحی مبلمان ورزشی در پارک‌های تفریحی-ورزشی شامل ایمنی، فرم ظاهری، عملکرد و ایستگاه‌های تندرستی مهم و تأثیرگذار هستند.

نتایج تحقیقاتی که در زمینه ورزش‌های همگانی انجام شده است، حاکی از ضعف رویکرد مردم به ورزش‌های همگانی است و بدیهی است که یکی از ریشه‌های اصلی این ضعف، عدم شناخت نیازهای شهروندان در زمینه ورزش‌های همگانی و عدم تناسب امکانات و خدمات موجود با نیازهای آنان است (محرم زاده و همکاران، ۱۳۹۴: ۵). تاکنون طرح‌ها و برنامه‌های مختلفی سعی در ترغیب مردم به ورزش کرده‌اند، اما شواهد نشان می‌دهد که این برنامه‌ها با موفقیت چندانی همراه نبوده است، چراکه مطالعات صورت گرفته نشان می‌دهد تعداد شرکت‌کنندگان در ورزش‌های همگانی و تفریحی در کشور در حدود ۱۰ درصد است. در حالی که در بعضی کشورها از جمله آلمان، فنلاند و سوئد تعداد شرکت‌کنندگان در ورزش‌های همگانی در حدود ۸۰ درصد است (سیدعامری و محمدآقی، ۱۳۹۱: ۱۲). همچنین از آنجا که تحقیق حاضر بر روی شهروندان شهر اصفهان انجام شده است، قابل ذکر است که محمدی و همکاران (۱۳۹۹) نیز در تحقیق خود که وضعیت مبلمان ورزشی پارک‌های شهر اصفهان را بررسی کردند، نتیجه گرفتند که مولفه‌ها و ابعاد متعددی در گرایش شهروندان به فعالیت ورزشی در پارک‌ها ممانعت ایجاد می‌کنند که توجه به این ابعاد توسط سازمان ورزش شهرداری و متولیان امر ورزش این شهر می‌تواند در گرایش بیشتر افراد و توسعه ورزش همگانی موثر باشد.

بررسی‌های انجام شده در داخل کشور حاکی از آن است که برای ارزیابی نیازهای شرکت‌کنندگان در پارک‌ها برای انجام ورزش و فعالیت بدنی، شاخص‌های مدون و جامعی را با توجه به کارکرد یا حوزه تخصصی به کار نگرفته‌اند و در این رابطه شاخص‌ها و مولفه‌های برگرفته از تحقیقات خارجی

1. Veitch
2. Van Hecke
3. HK, Y
4. Kemperman & Timmermans

● ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها

انجام شده را اقتباس کرده و در نمونه‌های داخلی کشور پیاده کرده‌اند. بی تردید، این شاخص‌ها و مولفه‌ها نمی‌تواند از اعتبار بالایی برخوردار باشند، چراکه کشور ما با توجه به وضعیت فرهنگی، اجتماعی و ... خاص خود نسبت به بسیاری از کشورهای اروپایی و آمریکایی مولفه‌های بومی و داخلی خود را می‌طلبد. محمدی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیق خود که مولفه‌های مبلمان ورزشی پارک‌های شهر اصفهان را بررسی کردند نتیجه گرفتند عوامل متعددی از جمله عوامل فرهنگی-آموزشی، اماکن، تاسیسات و تجهیزات ورزشی، زیرساختی و مالی، انگیزشی و اجتماعی در گرایش شهروندان شهر اصفهان به فعالیت‌بدنی در پارک‌ها موثر هستند. این عوامل از جمله نیازها و موانع توسعه ورزش همگانی در پارک‌های شهر اصفهان بود که شناسایی شدند. بر این اساس ایجاب می‌کند که در پژوهشی جدید شاخص‌ها و مولفه‌های قابل اتکا شناسایی شوند و مورد آزمون قرارگیرند. بنابراین، مسئله اصلی پژوهش این است که ساخت ابزار به ارتقای حضور افراد برای انجام فعالیت‌بدنی در پارک‌ها در شهرهای مختلف کشور کمک کند. بدیهی است که با ساخت پرسشنامه عوامل موثر بر حضور افراد در پارک‌ها برای انجام فعالیت‌ورزشی و استفاده از آن در تحقیقات این حوزه در پارک‌های مختلف کشور می‌توان به نتایج بهتر و قابل اعتمادتری در این زمینه رسید.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی و به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی است که به صورت میدانی اجرا شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه استفاده‌کنندگان از پارک‌های ورزشی شهر اصفهان است که به طور معمول از پارک‌ها برای فعالیت‌های ورزشی استفاده می‌کنند. با توجه به حداقل حجم نمونه از جامعه نامعلوم (۳۸۴ نفر) و با توجه به احتمال مخدوش شدن پرسشنامه‌ها، تعداد ۴۵۰ نفر به عنوان نمونه در نظر گرفته شدند که در نهایت تعداد ۴۰۶ پرسشنامه سالم مورد تحلیل و بررسی قرار گرفتند. روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای تصادفی بود. انتخاب خوشه‌ها بدین گونه بود که در ابتدا از ۱۵ منطقه شهر اصفهان، با توجه به موقعیت جغرافیایی مناطق، تعداد ۵ منطقه از شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز شهر تعیین شد (از شمال: منطقه ۱۲ (۸۷ نمونه). جنوب: منطقه ۵ (۸۹ نمونه). غرب: منطقه ۹ (۷۲ نمونه). شرق: منطقه ۴ (۸۷ نمونه). مرکز: منطقه ۱ (۷۱ نمونه)، سپس از هر منطقه ۲ پارک بزرگ که فعالیت‌های ورزشی و ایستگاه‌های ورزش صبحگاهی و ... در آنها بیشتر برگزار می‌شدند، انتخاب و داده‌های تحقیق از هر دو جنس زن و مرد که معمولاً از پارک برای انجام هرگونه فعالیت ورزشی استفاده می‌کردند، جمع‌آوری شد.

جدول ۱. پارک‌های مورد مطالعه

منطقه شهر	نام پارک	جمعیت منطقه (سال ۱۳۹۵)
۱	پارک زاینده رود، پارک سی و سه پل	۷۹/۰۹۱
۴	پارک مشتاق دوم، باغ غدیر	۱۳۳/۷۳۱
۵	پارک سعدی، پارک صفا	۱۵۰/۸۶۵
۹	پارک نازوان، پارک کوهسار	۷۵/۱۶۸
۱۲	پارک ملت، پارک قدس	۱۳۶/۳۷۶

منبع: شهرداری اصفهان

ابزار پژوهش

ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه بود. پرسشنامه شامل ویژگی‌های فردی مانند جنسیت، وضعیت تاهل، سن، میزان تحصیلات و تعداد روزهای انجام فعالیت ورزشی در پارک‌ها بود که از

نوع بسته پاسخ بوده و مقیاس اندازه‌گیری سوالات، مقیاس لیکرت می‌باشد. سوالات ۵ گزینه‌ای و شامل گزینه‌های کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً مخالفم و روش امتیازگذاری به ترتیب ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ بود. برای روایی صوری پرسشنامه از نظرات اصلاحی اساتید متخصص حوزه تربیت‌بدنی استفاده شد؛ بگونه‌ای که در ابتدا پرسشنامه شامل ۵۹ سوال بود و در مرحله روایی صوری، ۶ سوال حذف و تعداد سوالات پرسشنامه به ۵۳ سوال کاهش پیدا کرد- تعدادی از سوالات به دلیل مشترک بودن حذف، و همچنین تعدادی سوال به دلیل قرابت معنایی با هم ترکیب شدند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. از شاخص‌های توصیفی به منظور محاسبه فراوانی و میانگین و به منظور تحلیل استنباطی داده‌ها، از روش ضریب آلفای کرونباخ برای ثبات درونی خرده مقیاس‌ها (عامل‌ها) استفاده گردید. از آزمون KMO برای تعیین کفایت نمونه‌گیری، از تحلیل عاملی اکتشافی به منظور کشف و شناسایی شاخص‌ها و نیز روابط بین آنها و از آزمون تحلیل عاملی تاییدی بر اساس تعیین روابط و T-value به منظور تعیین اعتبار سازه پرسشنامه استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۳ و AMOS انجام گردید.

یافته‌های پژوهش

جدول ۲. وضعیت جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش

متغیرها	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۲۳۲ / ۵۷/۱٪
	زن	۱۷۴ / ۴۲/۹٪
سن	زیر ۲۰ سال	۲۹ / ۷/۱٪
	۲۱ تا ۳۰	۶۲ / ۱۵/۳٪
	۳۱ تا ۴۰	۱۰۳ / ۲۵/۴٪
	۴۱ تا ۵۰	۹۶ / ۲۳/۶٪
	بالای ۵۰ سال	۱۱۶ / ۲۸/۶٪
وضعیت تاهل	متاهل	۴۰۶ / ۱۰۰٪
	مجرد	۲۹۰ / ۷۱/۴٪
	متاهل	۴۰۶ / ۱۰۰٪
میزان تحصیلات	زیر دیپلم	۵ / ۱/۲٪
	دیپلم	۱۳۸ / ۳۴٪
	لیسانس	۱۸۵ / ۴۵/۶٪
	فوق لیسانس و بالاتر	۷۸ / ۱۹/۲٪
	فوق لیسانس و بالاتر	۴۰۶ / ۱۰۰٪

● ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها

٪ ۸/۹	۳۶	روز ۱	
٪ ۲۹/۳	۱۱۹	روز ۲	تعداد روزهای
٪ ۴۰/۹	۱۶۶	روز ۳	تمرین در هفته
٪ ۲۰/۹	۸۵	بیشتر از ۳ روز	
٪ ۱۰۰	۴۰۶		

جدول ۲ نشان دهنده این است که بیشترین تعداد نمونه، مرد (۵۷/۱)، بالای ۵۰ سال (۲۸/۶)، متاهل (۷۱/۴)، با تحصیلات لیسانس (۴۵/۶) بودند و بیشترین تعداد روزهایی که در هفته در پارک‌ها فعالیت می‌کردند نیز ۳ روز در هفته (۴۰/۹) بود.

جدول ۳. نتایج آزمون بارتلت و KMO

مقدار	پیش فرض
٪ ۸۳۴	مقدار کیسرمی بر اوکلین KMO (کفایت نمونه)
۸۸۴۹/۴۶۲	مقدار مجذور کای
۱۳۲۶	درجه آزادی
٪ ۰۰۱	سطح معناداری

با توجه به نتایج جدول ۳، مقدار (KMO) بیشتر از ۰/۷ می‌باشد که نشان می‌دهد حجم نمونه برای انجام تحلیل عاملی مناسب است. همچنین مقدار آزمون کرویت بارتلت کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد که نشان دهنده همبستگی بین سوالات است و از این رو استفاده از تحلیل عاملی جایز می‌باشد.

جدول ۴. شاخص‌های آماری پرسشنامه

عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس تبیین شده	درصد تراکمی واریانس تبیین شده
۱	۹/۴۱۹	۱۸/۱۱۳	۱۸/۱۱۳
۲	۴/۹۰۶	۹/۴۳۴	۲۷/۵۴۷
۳	۲/۳۸۹	۴/۵۹۴	۳۲/۱۴۱
۴	۲/۲۴۹	۴/۳۲۵	۳۶/۴۶۶
۵	۱/۹۷۴	۳/۷۹۵	۴۰/۲۶۱
۶	۱/۷۸۸	۳/۴۳۹	۴۳/۷۰۰
۷	۱/۶۲۳	۳/۱۲۱	۴۶/۸۲۲
۸	۱/۴۵۵	۲/۷۹۹	۴۹/۶۲۰
۹	۱/۴۰۹	۲/۷۱۰	۵۲/۳۳۱
۱۰	۱/۲۸۶	۲/۴۷۴	۵۴/۸۰۵
۱۱	۱/۱۹۴	۲/۲۹۶	۵۷/۱۰۰
۱۲	۱/۱۷۶	۲/۲۶۲	۵۹/۳۶۲
۱۳	۱/۱۲۹	۲/۱۷۰	۶۱/۵۳۳
۱۴	۱/۰۸۷	۲/۰۳۲	۶۳/۵۶۵

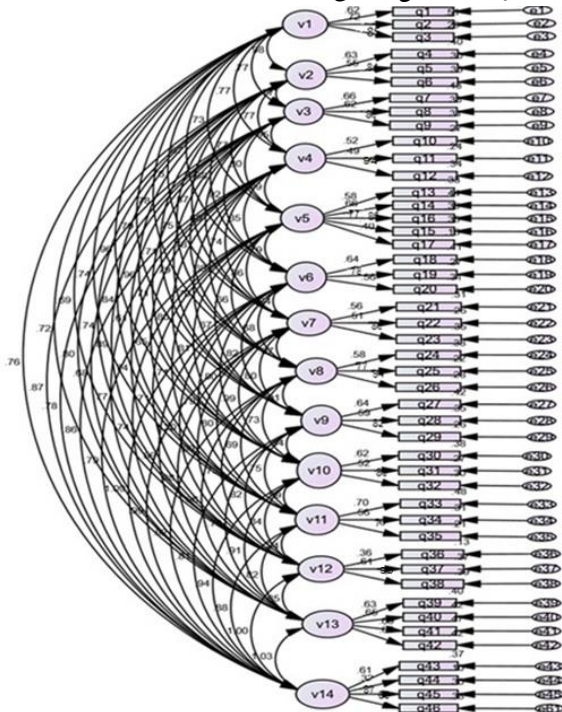
جدول ۴، تبیین واریانس را برای هر یک از عامل‌ها نشان می‌دهد. در این تحلیل، ۱۴ عامل که مقادیر ویژه آنها بزرگتر از ۱ هستند، در مدل باقی ماندند. همچنین واریانس تجمعی برابر با ۶۳/۵۶۵ به دست آمد که بدین معنی است که این ۱۴ عامل می‌توانند ۶۴ درصد از واریانس متغیرها را توضیح دهند. میزان تبیین واریانس تجمعی باید بزرگتر از ۵۰ درصد باشد.

جدول ۵. نتایج تحلیل مولفه‌ها اصلی همراه با چرخش واریماکس

بار عاملی	شماره سوال	عامل
۰/۷۲۹	۱	
۰/۳۹۵	۵	
۰/۵۱۲	۴۴	۱- نهادینه‌سازی ورزش
۰/۸۳۲	۴۹	
۰/۸۱	۳	
۰/۶۵۵	۴	
۰/۴۸۲	۲	۲- آموزش ورزش
۰/۶۱۱	۶	
۰/۷۵۴	۴۵	
۰/۵۰۶	۲۸	
۰/۵۵۶	۳۴	۳- نیازمندی به وسایل و مکان‌های ورزشی
۰/۵۷۸	۳۱	
۰/۶۷۷	۲۵	
۰/۵۸۵	۳۲	
۰/۴۱۳	۳۳	۴- کیفیت مکان‌های ورزشی
۰/۶۳۳	۲۹	
۰/۷۵۱	۳۵	
۰/۴۸۵	۳۰	
۰/۶۲۵	۳۶	
۰/۶۷۱	۵۰	۵- کیفیت و نحوه استقرار تجهیزات و وسایل ورزشی
۰/۴۷۹	۷	
۰/۷۷۱	۳۹	
۰/۵۵۰	۴۶	
۰/۶۳۳	۱۰	۶- محیط و مکان‌های ورزشی مختص بانوان
۰/۶۰۸	۱۴	
۰/۵۵۸	۲۶	
۰/۷۹۰	۲۷	۷- توسعه امکانات ورزشی پارک
۰/۶۳	۳۷	
۰/۷۲۲	۳۸	
۰/۵۲۳	۸	
۰/۸۴۴	۹	
۰/۶۶۱	۴۷	۸- توسعه امکانات جانبی و رفاهی پارک
۰/۵۱۴	۱۵	
۰/۴۵۱	۱۲	
۰/۷۳۲	۱۳	
۰/۶۶۷	۴۸	۹- تامین منابع مالی
۰/۵۸۵	۱۱	
۰/۳۸۵	۱۶	
۰/۵۴۸	۱۸	
۰/۶۳۱	۲۱	۱۰- انگیزش عمومی
۰/۶۱۷	۲۴	
۰/۵۲۸	۲۰	
۰/۸۳۸	۲۲	۱۱- تبلیغات شفاهی

۰/۶۵۱	۴۱	
۰/۶۱۴	۱۷	
۰/۷۴۷	۵۳	۱۲- اطلاع رسانی به عموم
۰/۶۲۱	۲۳	
۰/۵۵۶	۴۰	
۰/۶۱۶	۵۱	۱۳- روحی-روانی
۰/۶۰۲	۴۳	
۰/۶۱۰	۴۲	
۰/۵۶۳	۵۲	
۰/۶۸۹	۱۹	۱۴- امنیتی

جهت تحلیل عامل از روش تحلیل مولفه‌های اصلی استفاده شد. در تحلیل عامل، عامل‌های حاصل از تحلیل اولیه چرخش داده می‌شوند تا مطلوب‌ترین طرح را که به راحت‌ترین شیوه قابل تفسیر است، به دست آید. در تحقیق حاضر از روش چرخش واریماکس برای این کار استفاده شد. همچنین در تحقیق حاضر، بار عاملی سوالات حداقل ۰/۵ در نظر گرفته شد. که بر این اساس، ۷ سوال (سوالات ۲، ۵، ۷، ۱۲، ۱۶، ۳۰ و ۳۳) که دارای بار عاملی کمتر از ۰/۵ بودند، حذف شدند. در نهایت ۴۶ سوال وارد مرحله تحلیل عاملی تاییدی شدند.

شکل ۱. مدل تحلیل عاملی تاییدی مرتبه اول

جدول ۶. مقادیر بارهای عاملی گویه‌ها

CR	AVE	بار عاملی	گویه‌ها	نام عامل	علامت اختصاری
۰/۷۸	۰/۵۴	۰/۶۲	Q1	نهادینه سازی ورزش	V1
		۰/۷۲	Q2		
		۰/۸۵	Q3		
۰/۷۳	۰/۴۸	۰/۶۳	Q4	نیازمندی به وسایل و مکان‌های ورزشی	V2
		۰/۵۶	Q5		
		۰/۸۵	Q6		
		۰/۶۶	Q7		
۰/۷۶	۰/۵۲	۰/۶۲	Q8	امنیتی	V3
		۰/۸۶	Q9		
۰/۷۰	۰/۴۶	۰/۵۲	Q10	کیفیت و نحوه استقرار تجهیزات و وسایل ورزشی	V4
		۰/۴۹	Q11		
		۰/۹۴	Q12		
		۰/۵۸	Q13		
		۰/۶۸	Q14		
۰/۸۰	۰/۴۶	۰/۷۷	Q15	توسعه امکانات جانبی و رفاهی پارک	V5
		۰/۸۶	Q16		
		۰/۴۰	Q17		
		۰/۶۴	Q18		
۰/۷۰	۰/۴۴	۰/۷۸	Q19	محیط و مکان های ورزشی مختص بانوان	V6
		۰/۵۶	Q20		
		۰/۵۶	Q21		
۰/۷۰	۰/۴۴	۰/۵۱	Q22	توسعه امکانات ورزش پارک	V7
		۰/۸۶	Q23		
		۰/۵۸	Q24		
		۰/۷۷	Q25		
۰/۸۱	۰/۶۰	۰/۹۴	Q26	تامین منابع مالی	V8
		۰/۶۴	Q27		
		۰/۵۹	Q28		
۰/۷۳	۰/۴۸	۰/۸۲	Q29	انگیزش عمومی	V9
		۰/۶۲	Q30		
		۰/۵۲	Q31		
۰/۷۰	۰/۴۶	۰/۸۶	Q32	تبلیغات شفاهی	V10
		۰/۷۰	Q33		
		۰/۵۶	Q34		
		۰/۷۰	Q35		
۰/۷۰	۰/۴۳	۰/۳۶	Q36	اطلاع رسانی به عموم	V11
		۰/۶۱	Q37		
		۰/۹۵	Q38		
۰/۷۰	۰/۴۲	۰/۶۳	Q39	روحی-روانی	V12
		۰/۶۶	Q40		
		۰/۶۸	Q41		
۰/۸۱	۰/۵۲	۰/۶۶	۰/۶۶	کیفیت مکان‌های ورزشی	V13

● ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارکها

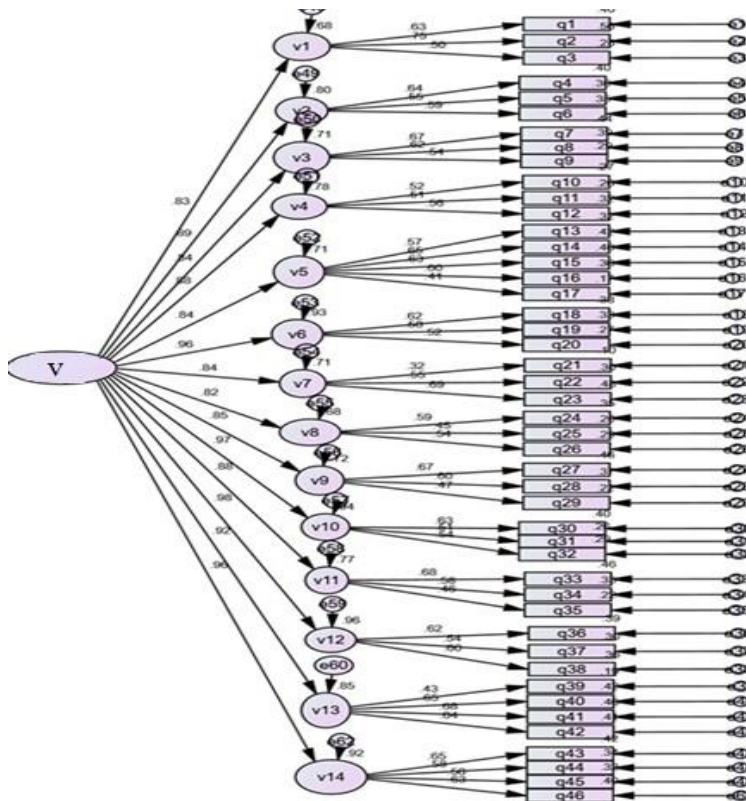
			Q42		
		۰/۸۸	Q43		
		۰/۶۱	Q44		
۰/۷۸	۰/۴۹	۰/۳۲	Q45	آموزش ورزش	V14
		۰/۸۷	Q46		
		۰/۸۶			

مدل تحلیل عاملی مرتبه اول نشان می‌دهد که تمامی سوالات دارای بار عاملی بالای ۰/۳ و مناسب بودند. بر این اساس تمامی سوالات از نظر روایی سازه مورد تایید قرار گرفتند.

جدول ۷. شاخص‌های برازش تحلیل عاملی مرتبه اول

RMSEA	TLI	IFI	CFI	CMIN/DF
۰/۰۵۳	۰/۸۹	۰/۹۰	۰/۹۲	۲/۰۸

جدول ۷ شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی را در مرتبه اول نشان می‌دهد. همان طور که قابل مشاهده است تمامی شاخص‌های دارای مقدار قابل قبولی هستند. بر این اساس، مدل دارای برازش مناسبی است.

شکل ۲. مدل تحلیل عاملی تاییدی مرتبه دوم

جدول ۸. مقدار تی و سطح معناداری عامل‌ها

مقدار تی	مقدار تی	بار عاملی	عامل
۰/۰۰۱	۱۱/۱۳۳	۰/۸۳	نهادینه‌سازی ورزش (V1)
۰/۰۰۱	۱۱/۹۳۲	۰/۸۹	نیازمندی به وسایل و مکان‌های ورزشی (V2)
۰/۰۰۱	۱۱/۹۱۷	۰/۸۴	امنیتی (V3)
۰/۰۰۱	۹/۳۹۳	۰/۸۸	کیفیت و نحوه استقرار تجهیزات و وسایل ورزشی (V4)
۰/۰۰۱	۱۰/۲۶۰	۰/۸۴	توسعه امکانات جانبی و رفاهی پارک (V5)
۰/۰۰۱	۱۲/۷۰۲	۰/۹۶	محیط و مکان‌های ورزشی مختص بانوان (V6)
۰/۰۰۱	۵/۶۲۵	۰/۸۴	توسعه امکانات ورزشی پارک (V7)
۰/۰۰۱	۹/۹۴۵	۰/۸۲	تامین منابع مالی (V8)
۰/۰۰۱	۱۲/۱۴۲	۰/۸۵	انگیزش عمومی (V9)
۰/۰۰۱	۱۳/۲۳۷	۰/۹۷	تبلیغات شفاهی (V10)
۰/۰۰۱	۱۲/۶۳۷	۰/۸۸	اطلاع رسانی به عموم (V11)
۰/۰۰۱	۱۳/۰۹۹	۰/۹۸	روحي-روانی (V12)
۰/۰۰۱	۸/۲۰۸	۰/۹۲	کیفیت مکان‌های ورزشی (V13)
۰/۰۰۱	۱۳/۴۳۳	۰/۹۶	آموزش ورزش (V14)

مدل تحلیل عاملی تاییدی مرتبه دوم به همراه مقادیر تی و سطح معناداری (جدول ۸) نشان می‌دهد که تمامی ۱۴ عامل دارای ضرایب استاندارد و مقدار تی معناداری هستند. بر این اساس، ۱۴ عامل عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها از نظر روایی سازه مورد تایید قرار گرفتند.

جدول ۹. شاخص‌های برازش تحلیل عاملی تاییدی مرتبه دوم

RMSEA	TLI	IFI	CFI	CMIN/DF
۰/۰۵۷	۰/۸۸	۰/۹۳	۰/۹۰	۲/۲۸

جدول ۹ شاخص‌های برازش مدل را نشان می‌دهد. همانطور که قابل مشاهده است، مدل از برازش مطلوبی برخوردار است.

جدول ۱۰. سوالات و پایایی (آلفا کرونباخ) عامل‌های پرسشنامه

a	سوالات	عامل
۰/۷۸	۱- معتمد نهادینه سازی ورزش در بین مردم باعث افزایش حضور آنها در پارک‌ها می‌شود.	نهادینه‌سازی ورزش
	۲- معتمد فرهنگ سازی مرتبط با ورزش کردن قشر جوان و نوجوان در پارک‌ها، باعث حضور بیشتر آنها در پارک‌ها می‌شود.	
	۳- معتمد فرهنگ‌سازی در رابطه با ورزش کردن بانوان با لباس ورزشی در پارک‌ها، در گرایش بیشتر آنها به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها موثر است.	
۰/۸۶	۱- معتمد حضور کارشناسان ورزشی، برای انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها اهمیت دارد.	آموزش ورزش
	۲- معتمد نمایش فیلم‌های آموزشی مرتبط با ورزش، باعث ایجاد انگیزه در بین مردم برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها می‌شود.	
	۳- معتمد آموزش فعالیت‌های ورزشی توسط مدارس و خانواده‌ها به بچه‌ها باعث جذب آنها به ورزش در پارک می‌شود.	

	<p>۴- معتقدم آموزش نحوه استفاده از وسایل ورزشی، در گرایش مردم به انجام فعالیت ورزشی در پارک موثر است.</p>	<p>نیازمندی به وسایل و مکان‌های ورزشی</p>
/۸۲	<p>۱- معتقدم وجود ایستگاه ورزش همگانی در پارک، گرایش افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی را افزایش می‌دهد. ۲- معتقدم وجود ایستگاه دوچرخه‌سواری در پارک‌ها، علاقه افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی را افزایش می‌دهد. ۳- معتقدم وجود وسایل ورزشی مانند: میزهای تنیس، فوتبال دستی، زمین والیبال، فوتبال و ... باعث گرایش بیشتر افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها می‌شود.</p>	<p>کیفیت مکان‌های ورزشی</p>
/۸۰	<p>۱- معتقدم وجود زمین‌های حصارکشی و استاندارد برای انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها اهمیت دارد. ۲- معتقدم مجزا بودن مسیر دوچرخه‌سواری از مسیرهای پیاده‌روی برای انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها اهمیت دارد. ۳- معتقدم در صورتیکه محیط ورزش سالمندان و بانوان از نوجوانان جدا باشد، منجر به گرایش بیشتر آنها به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها می‌شود. ۴- معتقدم کف‌پوش مناسب برای زمین‌های تنیس و فوتبال‌دستی برای انجام فعالیت ورزشی در پارک اهمیت دارد.</p>	<p>کیفیت و تجهیزات ورزشی</p>
/۷۹	<p>۱- معتقدم استاندارد بودن وسایل و تجهیزات ورزشی، در گرایش افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها موثر است. ۲- معتقدم تناسب داشتن وسایل بدنسازی با سن و وزن افراد، تمایل افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها را افزایش می‌دهد. ۳- معتقدم استقرار مناسب وسایل بدنسازی، در استفاده کردن افراد از این وسایل اهمیت دارد.</p>	<p>کیفیت و نحوه استقرار تجهیزات و وسایل ورزشی محیط و مکان‌های ورزشی</p>
/۸۸	<p>۱- معتقدم وجود محیط مجزا برای ورزش کردن بانوان، گرایش آنها به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها را افزایش می‌دهد. ۲- معتقدم در دسترس بودن شبانه‌روزی مکان‌های مخصوص ورزش بانوان، برای انجام فعالیت‌های ورزشی آنها در پارک حایز اهمیت است. ۳- معتقدم سالن‌هایی مانند: سالن آمادگی جسمانی و ایروبیک برای بانوان، در گرایش آنها به انجام فعالیت‌های ورزشی حایز اهمیت است.</p>	<p>مختص بانوان</p>
/۸۷	<p>۱- معتقدم تنوع وسایل ورزشی و بدنسازی، در گرایش افراد به انجام ورزش در پارک‌ها اهمیت دارد. ۲- معتقدم زیاد بودن تعداد وسایل ورزشی و بدنسازی، در گرایش افراد به انجام ورزش در پارک‌ها موثر است. ۳- معتقدم اگر در هر پارکی همه وسایل ورزشی و بدنسازی وجود داشته باشد گرایش مردم به پارک بیشتر می‌شود.</p>	<p>توسعه امکانات ورزشی پارک</p>
/۸۵	<p>۱- معتقدم وجود مسیرهای دسترسی آسان به پارک (بویژه برای افراد کم توان)، باعث افزایش جذب مردم به فعالیت‌های ورزشی می‌شود. ۲- معتقدم وجود مکان‌هایی برای نمایش و فیلم در پارک‌ها، باعث افزایش جذب مردم به فعالیت‌های ورزشی می‌شود. ۳- معتقدم فضای آرام و سبز با روشنایی مطلوب، در گرایش بیشتر افراد جهت انجام ورزش در پارک‌ها تاثیرگذار است. ۴- معتقدم تمیزی پارک در ترغیب کردن افراد جهت انجام ورزش در پارک اهمیت دارد.</p>	<p>توسعه امکانات جانبی و رفاهی پارک</p>
	<p>۵- معتقدم وجود امکانات رفاهی (مثل آلاچیق، سرویس بهداشتی، آبسردکن، دوش آب گرم و ...) در گرایش افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک موثر است.</p>	

/۷۷	۱- معتمد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بهبود کیفیت پارک و وسایل ورزشی موثر است. ۲- معتمد کمک مالی مردم و افراد خیر در بهبود وسایل و امکانات ورزشی پارک موثر است. ۳- معتمد برای بهبود کیفیت پارک و وسایل ورزشی، کمک مالی دولت و شهرداری تاثیرگذار است.	تامین منابع مالی
/۷۹	۱- معتمد وجود بنرهای تبلیغاتی در سطح شهر باعث گرایش بیشتر افراد به انجام فعالیت ورزشی در پارک‌ها می‌شود. ۲- معتمد وجود دکه‌های فروش وسایل ورزشی مورد نیاز در پارک با قیمت‌های مناسب، تمایل افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها را افزایش می‌دهد. ۳- معتمد برگزاری همایش‌های پیاده‌روی با ارائه خدمات پزشکی، تمایل افراد به ورزش کردن در پارک‌ها را افزایش می‌دهد.	انگیزش عمومی
/۸۷	۱- معتمد توصیه کردن ورزش به دیگران توسط افرادی که به طور منظم در پارک‌ها فعالیت‌های ورزشی انجام می‌دهند در گرایش دیگران به ورزش تاثیرگذار است. ۲- معتمد توصیه به شرکت در مسابقات ورزشی مختلف در پارک‌ها، در گرایش افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی موثر است. ۳- معتمد اگر پزشکان، ورزش و فعالیت بدنی در پارک‌ها را به مردم توصیه کنند، گرایش افراد به ورزش کردن در پارک افزایش می‌یابد.	تبلیغات شفاهی
/۸۹	۱- معتمد اطلاع رسانی در رابطه با برنامه های ورزش صبحگاهی، مسابقات و غیره از طریق بنر رغبت افراد برای انجام فعالیت ورزشی در پارک‌ها را افزایش می‌دهد. ۲- معتمد تعیین کردن زمان و مکان مشخص برای انجام فعالیت ورزشی توسط مربی، در حضور افراد برای فعالیت در پارک‌ها حایز اهمیت است. ۳- معتمد استفاده از فضای مجازی به منظور اطلاع‌رسانی در رابطه با برنامه‌های ورزش صبحگاهی و مسابقات، در گرایش افراد به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها تاثیرگذار است.	اطلاع رسانی به عموم
/۹۰	۱- معتمد فراهم نمودن محیط‌هایی برای تفریح و بازی کودکان در جلوی دید والدین، منجر به گرایش بیشتر خانواده‌ها به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها می‌شود. ۲- معتمد شاد بودن محیط تمرین و پخش موسیقی، گرایش افراد را به انجام ورزش در پارک افزایش می‌دهد. ۳- معتمد رعایت حال افراد سالمند در حین ورزش، گرایش آنها به انجام فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها را افزایش می‌دهد.	روحي- روانی
/۸۱	۱- معتمد امنیت پارک، در گرایش افراد به انجام فعالیت ورزشی در پارک نقش دارد. ۲- معتمد جلوگیری از ورود معتادان به اماکن ورزشی پارک‌ها، در گرایش افراد به انجام فعالیت ورزشی تاثیرگذار است. ۳- معتمد حضور نیروی انتظامی در پارک‌ها برای حفظ امنیت و جلوگیری از اغتشاش و دعوا در گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک تاثیرگذار است.	امنیتی

بحث و نتیجه‌گیری

همان طور که بیان شد، برای سنجش عوامل موثر بر گرایش مردم به انجام فعالیت ورزشی در پارک‌ها باید از ابزاری معتبر و پایا استفاده کرد که منعکس‌کننده دقیق و قابل استناد برای بررسی عوامل موثر در گرایش افراد باشد. بر طبق گفته بورن^۱ (۱۹۹۹) اساس هر پژوهشی استفاده از ابزارهای

● ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها

اطلاعاتی معتبر و پایا می‌باشد و تحلیل نتایج پژوهش‌ها به اعتبار ابزار مورد استفاده بستگی دارد. لذا محققان باید از اعتبار ابزارها اطمینان حاصل نمایند. هدف از انجام پژوهش حاضر، اعتباریابی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به انجام فعالیت ورزشی در پارک‌ها بود. در ابتدا تعداد سوالات پرسشنامه ۵۹ سوال بود که بعد از گرفتن روایی صوری و محتوایی از متخصصان مدیریت ورزشی، تعداد ۶ سوال حذف و یا به دلیل داشتن اشتراک، با سوالات دیگر ترکیب شد و در نهایت تعداد سوالات به ۵۳ سوال کاهش پیدا کرد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، ۱۴ عامل را نشان داد. محرم زاده و همکاران (۱۳۹۴) نیز در تحقیق خود که با توجه به گویه‌هایی که از مبانی و ادبیات تحقیق به دست آمده بود عوامل موثر بر کاربری مسیرهای تندرستی را بررسی کردند، عوامل کیفیت تجهیزات ورزشی، زیرساختی، فرهنگی، اجتماعی و زیست محیطی را مورد بررسی قرار دادند که با تحقیق حاضر دارای اشتراکاتی بود.

عظیمی دلارستانی و همکاران (۱۳۹۶) نیز که معیارهای طراحی مبلمان ورزشی در پارک‌ها را بر اساس نظر اعضای هیئت علمی بررسی کرده بودند، نتیجه گرفتند هم تعداد وسایل و تجهیزات ورزشی و هم کیفیت آنها از نظر نمونه‌های تحقیق اهمیت بالایی دارد. در تحقیق حاضر نیز کیفیت تجهیزات ورزشی و همچنین تعداد وسایل ورزشی از جمله شاخص‌هایی بود که با توجه به آزمون تحلیل عامل اکتشافی استخراج شدند. با این حال در تحقیق حاضر شاخص‌های مختص بانوان از جمله فرهنگ‌سازی‌سازی در زمینه ورزش بانوان در پارک‌ها، محیط و مکان‌های ورزشی مختص بانوان و ... استخراج شد که در تحقیقات قبلی چنین عامل‌هایی مورد بررسی قرار نگرفته بود. یکی از علت‌های آن می‌تواند بهره‌گیری از ادبیات و مبانی تحقیقات خارجی در تحقیقات قبلی باشد که دقیقاً عوامل مختص بانوان را در گرایش آنها به ورزش همگانی در پارک‌ها مورد بررسی قرار نداده‌اند. اما در تحقیق حاضر، اعتباریابی پرسشنامه در بین شهروندان شهر اصفهان انجام شد که همانند دیگر شهرها در کشور دارای یک سری ارزش‌ها و فرهنگ‌هایی در مورد بانوان و ورزش کردن آنها در پارک‌ها هستند. همچنین یکی از متغیرهای مختص بانوان، فرهنگ‌سازی در زمینه فعالیت بانوان با لباس ورزشی است- موردی که از عوامل موثر در گرایش آنها به ورزش در پارک‌هاست. می‌توان چنین استنباط کرد که هنوز هم در بین بسیاری از خانواده‌ها در ایران، ورزش کردن بانوان با لباس ورزشی در پارک‌ها نهادینه نشده است و حتی ممکن است عده‌ای با این امر مخالفت کنند.

از جمله شاخص‌های دیگری که در تحقیق حاضر استخراج شد، عامل تبلیغات شفاهی و تامین منابع مالی است که در تحقیقات قبلی به این موارد اشاره نشده بود. در تحقیق حاضر گویه‌های این عامل‌ها با بار عاملی بالای ۰/۵ نشان‌دهنده نقش مهم و تاثیرگذار در گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها دارد. به دلیل وضعیت اقتصادی کشور در حال حاضر بسیاری از شهروندان تاکید دارند که برای بهبود وضعیت امکانات ورزشی و رفاهی در پارک‌ها، بهتر است در کنار کمک دولت و شهرداری، از منابع مالی شرکت‌های خصوصی و افراد خیر استفاده کرد، چراکه متغیرهای یاد شده با ضریب معناداری بالایی مورد تایید قرار گرفتند و با توجه به شرایط کشور ما بیشتر مورد تاکید است؛ گونه‌ای که در تحقیقات قبلی چنین عاملی مورد بررسی قرار نگرفته بود و بیشتر بر کمک صرف دولت و شهرداری در بهبود امکانات ورزشی و رفاهی پارک تاکید شده بود. همچنین تبلیغات شفاهی (توصیه کردن ورزش توسط پزشکان و متخصصان ورزش و افرادی که در پارک‌ها فعالیت ورزشی می‌کنند) از عوامل مورد تایید در ساخت پرسشنامه بود که در تحقیقات قبلی به این متغیر پرداخته نشده بود. به نظر می‌رسد با توجه به نتایج ساخت و اعتباریابی پرسشنامه، استفاده از تبلیغات سنتی مانند بنر و آگهی‌های تبلیغاتی در سطح شهر و تبلیغات در فضای مجازی و رسانه‌ها برای گرایش

مردم به ورزش در پارک‌ها کفایت نمی‌کند و بهتر است برای گرایش بیشتر اقشار مختلف مردم، استفاده از تبلیغات شفاهی توسط خود مردم و پزشکان و متخصصان مورد توجه قرار گیرد. نتایج تحقیق حاضر با تحقیق وان هک و همکاران (۲۰۱۸) که دریافتند نگهداری خوب پارک، وجود زمین بازی/تجهیزات تناسب اندام در فضای باز و زمین‌های ورزشی از مهمترین عوامل در گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌هاست و همچنین تحقیق یانگ استر و همکاران (۲۰۱۷) که اذعان کردند مسیرهای ناامن و فاصله‌های طولانی بین امکانات ورزشی مختلف در پارک‌ها می‌تواند تمایل سالمندان به فعالیت جسمانی در پارک‌ها را کاهش دهد دارای اشتراکاتی بود؛ به گونه‌ای که در تحقیق حاضر نیز عواملی مانند امنیت پارک، کیفیت و نحوه استقرار وسایل و تجهیزات ورزشی، امکانات جانبی پارک و وجود زمین‌های ورزشی استخراج شد که با این دو تحقیق، همخوان بود. به نظر می‌رسد برای شهروندان اصفهانی، کیفیت وسایل و تجهیزات ورزشی موثر است، چراکه عدم آسیب‌دیدگی می‌تواند مهمترین خواسته مردم با ورزش کردن باشد. همچنین با توجه به اینکه اقشار مختلف مردم از وسایل و امکانات ورزشی استفاده می‌کنند، تنوع امکانات اهمیت دارد.

از طرف دیگر، امنیت پارک، عاملی است که در بیشتر تحقیقات داخلی و خارجی مورد تاکید قرار گرفته است. بدیهی است که برای مردم کشور ما و همچنین کشورهای خارجی امنیت جانی و مالی اهمیت داشته باشد. با وجود امنیت در پارک‌ها مردم به راحتی و با خیال آسوده‌تر به ورزش در پارک‌ها خواهند پرداخت. عامل دیگری که در تحقیق حاضر برجسته شد، آموزش ورزش بود. به نظر می‌رسد در کشور ما آنچنان که باید به امر آموزش ورزش اهمیت داده نشده است. بسیاری از مردم، به ویژه سالمندان و نوجوانان با نحوه انجام کار با دستگاه‌های بدنسازی و از مزایای فعالیت ورزشی در پارک‌ها آگاهی ندارند. عدم آشنایی با دستگاه‌ها گرایش آنها را به کار با این دستگاه‌ها کاهش می‌دهد و حتی ممکن است ترس آسیب‌دیدگی را در آنها افزایش دهد که در نهایت منجر عدم استفاده از این دستگاه‌ها می‌شود. همچنین آموزش ورزش در مدارس از متغیرهای تایید شده در پرسشنامه بود که با توجه به نظر شهروندان از اهمیت بالایی در گرایش نوجوانان به ورزش در پارک‌ها برخوردار است، چراکه آموزش از طریق مدارس را برای نوجوانان اصولی‌تر و موثرتر می‌دانند.

یکی دیگر از عوامل گرایش مردم به ورزش و فعالیت بدنی در پارک‌ها از نظر شهروندان عامل انگیزشی بود. انگیزه می‌تواند درونی و بیرونی باشد. بعضی افراد فقط به دلیل مزایای ورزش به فعالیت بدنی روی می‌آورند و برای ورزش کردن در پارک‌ها یا باشگاه‌ها انگیزه درونی دارند. ولی بسیاری از افراد هم هستند که برای ورزش کردن نیاز به انگیزه بیرونی دارند؛ به گونه‌ای که باید از طرف افراد دیگر، کارشناسان ورزش، پزشکان و ... جهت ورزش کردن انگیزه داده شوند. یکی دیگر از شاخص‌های استخراج شده در تحقیق حاضر، اطلاع‌رسانی به عموم بود. اطلاع‌رسانی از راه‌های مختلف پیرامون مسابقاتی که در پارک برگزار می‌شود، برنامه‌های پارک، ساعت حضور کارشناس در پارک برای ورزش و ... می‌تواند افراد را جهت حضور در پارک برای ورزش ترغیب کند.

از عوامل دیگر تاثیرگذار در گرایش افراد به پارک‌ها برای ورزش کردن عامل روحی- روانی است. فراهم کردن محیط‌هایی برای تفریح و بازی کودکان، شاد بودن محیط تمرین، پخش موسیقی، رعایت حال افراد سالمند و ... از عواملی هستند که از نظر شهروندان اصفهانی برای حضور در پارک و انجام فعالیت ورزشی اهمیت دارند. در همین راستا، ریس و همکاران (۲۰۰۹) داشتن افراد هم

● ساخت، روایی و پایایی سنجی پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک‌ها

سن در پارک و امنیت پارک را از عوامل تاثیرگذار در این زمینه دانستند. همچنین محرم زاده و همکاران (۱۳۹۴) نیز وجود جو ورزشی، بهبود روابط و تعامل اجتماعی افراد و ... را در گرایش افراد به ورزش کردن در پارک موثر دیدند. از راه های ایجاد جو ورزشی می توان به پخش موسیقی در حین ورزش اشاره کرد؛ به گونه ای که علاوه بر جو ورزشی، محیطی شاد نیز در محیط تمرین ایجاد می شود و شرکت کنندگان از نظر روحی می توانند بهبود یابند.

در مورد اعتبار سازه پرسشنامه و قدرت پیشگویی سوالات، نتایج بار عاملی سوالات نشان دادند که تمامی سوالات دارای بار عاملی بالای ۰/۳ بودند و بر این اساس توانستند به خوبی پیشگوی معناداری برای عامل های خود باشند. بنابراین تمامی سوالات موجب تایید ساختار نظری پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک ها می شوند. در نتیجه مدل دارای برازش قابل قبولی است. با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، «پرسشنامه عوامل موثر بر گرایش افراد به فعالیت ورزشی در پارک ها» مقیاسی قابل اطمینان و معتبر در این زمینه است که می تواند برای ارزیابی عواملی که باعث می شود افراد برای انجام فعالیت ورزشی به پارک ها مراجعه کنند، استفاده گردد و نتایج پایا و باثباتی به دست آورد. استفاده از این ابزار تحقیقاتی ساخته شده در ایران می تواند برای سایر پژوهشگرانی که در مطالعات خود در پی بررسی عوامل تاثیرگذار در گرایش افراد به انجام فعالیت ورزشی در پارک ها هستند، راه گشا باشد.

بر اساس نتایج تحقیق حاضر به متولیان امر ورزش در شهرها- مانند سازمان ورزش شهرداری، اداره ورزش و ...- پیشنهاد می شود بر اساس شاخص های استخراج شده نظیر کمیت و کیفیت تجهیزات، اماکن و وسایل ورزشی، فرهنگ سازی ورزش از طریق رسانه ها، اطلاع رسانی در مورد برنامه ها و امکانات ورزشی در پارک و ... مراتب بهبود و ارتقای این عامل ها را با هماهنگی سایر سازمان ها تدارک ببینند، چراکه برای بهبود بعضی از این عوامل نیاز به هماهنگی با سازمان هایی مانند صدا و سیما، فضا های مجازی و ... است. عامل های استخراج شده نقش مهم و اساسی در گرایش اقشار مختلف جامعه از جمله زنان، مردان، نوجوانان، سالمندان و ... به فعالیت ورزشی در پارک ها دارد. بنابراین می توان با اهمیت دادن به همه این عوامل از سوی متولیان امر ورزش، نقش اساسی در بهبود وضعیت ورزش همگانی در شهرها و استان های کشور ایفا کرد.

منابع

- جورکش، سارا؛ نظری، رسول و طاهری، محسن. (۱۳۹۸). «الگوی ورزش سالمندی ایران: رویکرد داده بنیاد». مطالعات مدیریت ورزشی. ۱۱ (۵۵)، صص ۳۵-۵۸.
- رضایی، فاطمه و زیدآبادی، رسول. (۱۳۹۳). «مقایسه سلامت روانی زنان و مردان ورزشکار در اماکن روباز و سرپوشیده». پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۱۰ (۲۰)، صص ۷۷-۸۴.
- زنگی‌آبادی، علی و نوری، محمد. (۱۳۹۴). «تحلیل و ارزیابی تطبیقی وضعیت مبلمان شهری در پارک‌های درون شهری کلانشهرها از دیدگاه شهروندان (مطالعه موردی: کلانشهر اصفهان)». ۱ (۱)، صص ۸۵-۱۰۴.
- سیدعامری، میرحسین و قربان بردی، محمدآلق. (۱۳۹۱). «تبیین راهکارهای جذب و افزایش مشارکت شهروندان در برنامه‌های ورزش همگانی و تفریحی». پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی. ۲ (۴)، صص ۲۳-۳۴.
- عظیمی دلارستاقی، عاطفه؛ صفانیا، علی محمد و عظیمی دلارستاقی، عادل. (۱۳۹۶). «بررسی معیارهای طراحی مبلمان ورزشی در پارک‌های تفریحی-ورزشی». فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش. ۶ (۱)، صص ۱-۶.
- محرم زاده، مهرداد؛ محمدی، میترا؛ صیادی، محمدامین و وحدانی، محسن. (۱۳۹۴). «تحلیل عوامل موثر بر کاربری مسیرهای تندرستی نقاط مختلف شهر ارومیه (با تاکید بر استفاده از دستگاه‌های بدنسازی پارک‌ها)». دو فصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۵ (۱۰)، صص ۱-۵.
- محمدی، سردار؛ سلطان حسینی، محمد و قاسمی سیانی، مجتبی. (۱۳۹۹). «شناسایی مولفه‌های مبلمان ورزشی پارک‌های شهر اصفهان: مطالعه کیفی». فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش. ۳ (۲۳)، صص ۱-۳.
- Byrka, K., & Ryczko, N. (2018). "Positive effects of dancing in natural versus indoor settings: The mediating role of engagement in physical activity". *Journal of Environmental Psychology*, 57, 25-33.
- Camargo, D. M., Ramirez, P. C., Quiroga, V., Ríos, P., Férmino, R. C., & Sarmiento, O. L. (2018). "Physical activity in public parks of high and low socioeconomic status in Colombia using observational methods". *Journal of physical activity and health*, 15(8), 581-591.
- Cohen, D. A., Han, B., Isacoff, J., Shulaker, B., Williamson, S., Marsh, T., . . . Bhatia, R. (2015). "Impact of park renovations on park use and park-based physical activity". *Journal of physical activity and health*, 12(2), 289-295.
- Dai, P., Zhang, S., Hou, H., Yang, Y., & Liu, R. (2019). "Valuing sports services in urban parks: A new model based on social network data". *Ecosystem Services*, 36, 100891.
- Grajek, M., Sas-Nowosielski, K., Sobczyk, K., Działach, E., Białek-Dratwa, A., Górski, M., & Kobza, J. (2021). "Motivation to engage in physical activity among health sciences students". *Journal of Physical Education and Sport*, 21(I), 140-144.
- Haegēle, J. A., & Zhu, X. (2021). "Physical activity, self-efficacy and health-related quality of life among adults with visual impairments". *Disability and rehabilitation*, 43(4), 530-536.
- HK, Y. E., KO, H. W., & HW, C. E. (2017). "Elderly satisfaction with planning and design of public parks in high density old districts: An ordered logit model". *Landscape and Urban Planning*, 165, 39-53.
- Kaczynski, A. T., Potwarka, L. R., & Saelens, B. E. (2008). "Association of park size, distance, and features with physical activity in neighborhood parks". *American journal of public health*, 98(8), 1451-1456.
- Kemperman, A., & Timmermans, H. (2014). "Green spaces in the direct living environment and social contacts of the aging population". *Landscape and Urban Planning*, 129, 44-54.

- Knobel, P., Maneja, R., Bartoll, X., Alonso, L., Bauwelinck, M., Valentin, A., . . . Dadvand, P. (2021). **“Quality of urban green spaces influences residents’ use of these spaces, physical activity, and overweight/obesity”**. *Environmental Pollution*, 271, 116393.
- Liu, H., Li, F., Li, J., & Zhang, Y. (2017). **“The relationships between urban parks, residents’ physical activity, and mental health benefits: A case study from Beijing, China”**. *Journal of environmental management*, 190, 223-230.
- Marselle, M. R., Irvine, K. N., Lorenzo-Arribas, A., & Warber, S. L. (2016). **“Does perceived restorativeness mediate the effects of perceived biodiversity and perceived naturalness on emotional well-being following group walks in nature?”** *Journal of Environmental Psychology*, 46, 217-232.
- Mertens, L., Van Cauwenberg, J., Veitch, J., Deforche, B., & Van Dyck, D. (2019). **“Differences in park characteristic preferences for visitation and physical activity among adolescents: A latent class analysis”**. *PloS one*, 14(3), e0212920.
- Pourjafar, M. R., Taghvaei, A. A., Bemanian, M. R., Sadeghi, A. R., & Ahmadi, F. (2010). **“Effective environmental aspects of public spaces formation to achieve successful aging with emphasis on elderly preferences of Shiraz”**. *Iranian Journal of Ageing*, 5(1), 0-0.
- Saeidniya, A. (2004). **“Municipalities green book, cultural, sports and recreational spaces”**. Tehran: Municipalities organization publication.
- Schirpke, U., Scolozzi, R., Da Re, R., Masiero, M., Pellegrino, D., & Marino, D. (2018). **“Recreational ecosystem services in protected areas: A survey of visitors to Natura 2000 sites in Italy”**. *Journal of outdoor recreation and tourism*, 21, 39-50.
- Van Hecke, L., Ghekiere, A., Veitch, J., Van Dyck, D., Van Cauwenberg, J., Clarys, P., & Deforche, B. (2018). **“Public open space characteristics influencing adolescents’ use and physical activity: A systematic literature review of qualitative and quantitative studies”**. *Health & place*, 51, 158-173.
- Veitch, J., Salmon, J., Crawford, D., Abbott, G., Giles-Corti, B., Carver, A., & Timperio, A. (2018). **“The REVAMP natural experiment study: the impact of a play-scape installation on park visitation and park-based physical activity”**. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 15(1), 10.